

Türk Dünyasının Birlikteliğinin Fikrî Zemini Üzerine Bir Not*

Sayın Başkan,

Saygıdeğer Katılımcılar,

Hanımevendiler ve Beyefendiler,

Öncelikle hepimizi en içten duygularıyla saygıyla selamlıyor, bu önemli konferansın başarılı ve verimli geçmesini temenni ediyorum.

Bu vesileyle geçen hafta gerçekleştirdiğimiz Kazakistan ziyaretinde gösterdiğiniz sıcak ilgi ve misafirperverlikten dolayı başta Anayasa Konseyi Başkanı Sayın Kairat Mami olmak üzere hepimize bir kez daha teşekkür ediyorum.

Bizim açımızdan her anı verimli geçen unutulmaz bir ziyaret oldu. Esasen bu tür karşılıklı ziyaretlerin bugünkü konferansın konusunu teşkil eden Türk dünyasının entegrasyonu bakımından da önemli ve gerekli olduğunu düşünüyorum.

Bilindiği üzere 12 Kasım 2021 tarihinde Türk dünyasını yakından ilgilendiren bir gelişme yaşandı. Bu tarihte İstanbul'da toplanan Türk Konseyinin 8. Zirvesi'nde Konsey *Türk Devletleri Teşkilatı* adını almıştır. Böylece Türk dünyasının birlikteliğinde yeni bir dönem başlamıştır.

Türk Devletleri Teşkilatının başarısı, aynı zamanda üye ve gözlemci devletlerin tüm kurumları ve sivil toplum örgütleri arasında iş birliğinin ve dayanışmanın gelişmesine bağlıdır.

Bu bağlamda geçen hafta Nur Sultan'da Sayın Mami ile anayasa yargısı alanında bu iş birliğinin nasıl olabileceğine dair çok verimli görüşmeler yaptığımızı memnuniyetle ifade etmek isterim.

Değerli Katılımcılar,

Türk dünyasının birlikteliğinin zemini üzerine bazı düşüncelerimi bu vesileyle sizlerle paylaşmak istiyorum.

Bu birlikteliğin zemini insanı yaşatmayı merkeze alan bir anlayış olmalıdır. Yaşadığımız dünyanın ağır sorunlarının ancak *insan odaklı* bir zihniyetle çözülmesi mümkündür.

Bu zihniyetin kökleri bugünkü konferansa ev sahipliği yapan Türkistan'da bulunabilir. Ünlü düşünür Farabi, *Erdemli Ülke* adlı eserinde toplumun amacı olan mutluluğun ancak yardımlaşmayla elde edilebileceğini bize yaklaşık 1.100 yıl önce söylemiştir. Aynı şekilde Türk dünyasının fikir ve inanç mimarlarından olan Hoca Ahmet Yesevi de bundan asırlar önce muhteşem hikmetleriyle insan odaklı bir anlayışı bize anlatmıştır.

Yesevi'nin açtığı yoldan yürüyerek Anadolu'yu aydınlatan Yunus Emre, Mevlâna, Hacı Bektaş Veli gibi irfan erleri de aynı anlayışın güzel örneklerini vermişlerdir. Bu büyük bilgiler, insanı ve onurunu esas alan değerler ve ilkeler bütününe yüceltmış ve topluma öğretmişlerdir.

Onların söylemleri ve öğretileri günümüzde "biz"den farklı olanla, "öteki" olarak ifade edilenle sağlıklı bir ilişki kurmanın ve birlikte yaşamının yolunu da göstermektedir.

Kısaca ifade etmek gerekirse muasır medeniyetin içinde bulunduğu krizden çıkması bakımından Türkistan'da başlayıp Anadolu üzerinden Batı'ya ulaşan *insan odaklı* anlayış hayati derecede önemlidir. Bugün bütün mesele bu değerlerin ve hikmetin günümüz diline çevrilmesi, millî şairimiz Mehmet Âkif'in ifadesiyle "*asrın idrakine söylenmesi*"dir.

Değerli Katılımcılar,

Sonuç olarak şunu ifade etmek istiyorum: Türk dünyasının birlikteliğinin yönü, Farabi'nin işaret ettiği ulusal ve uluslararası erdemli toplumu ruh köklerimizden ilham alarak ve çağın gerekleriyle de mezcederek inşa ve idame ettirmek olmalıdır. Türk dünyası olarak temel hak ve özgürlüklerin korunduğu, hukukun üstünlüğünün sağlandığı, bireylerin huzur ve refah içinde birlikte yaşadığı adil bir ülke ve dünya hedefine yönelik olarak çalışmalıyız.

Başka bir ifadeyle insan haysiyetine dayanan temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alındığı, hukuk devletinin tüm kurum ve kurallarıyla hayata geçirildiği, çoğulcu, özgürlükçü ve demokratik bir düzenin kurulması ve sürdürülmesi hepimizin ortak amacı olmalıdır.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son verirken Kazakistan Cumhuriyeti'nin 30. yılını tekrar tebrik ediyor, Kazak devleti ve halkının nice yıllara huzur ve mutluluk içinde ulaşmasını diliyorum.

Hepinizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

Zühtü ARSLAN
Anayasa Mahkemesi Başkanı

* Kazakistan'ın Türkistan şehrinde 26/11/2021 tarihinde düzenlenen "Türk Dünyasının Entegrasyonuna Yönelik 'Nazarbayev Modeli'" başlıklı Konferans'ın açılışında yapılan konuşma (online).